ఋగ్వేదీయ వైశ్వదేవ పద్ధతి

ప్రతి రోజు భోజనానికి ముందు. గృహస్థులు ఈ "వైశ్వదేవ" యజ్ఞం చేస్తారు. అంటే వండిన ఆహారంలో కొంత భాగాన్ని అగ్నికి సమర్పించడం. అంటే, శాకాహారులమైన మనకు మొక్కల్ని చంపిన పాపం మూటగట్టుకుంది.. క్షమించమని ప్రార్థించడం, ఆ భాగాన్ని అగ్నికి అర్పించుకోవడం.. అప్పుడు ఒక విషయం అర్థమైంది.. జంతు వధ మాత్రమే హింస కాదు.. వృక్ష హింస కూడా హింసయే.. దానికి ప్రాయశ్చిత్తమే "వైశ్వదేవ" యజ్ఞం.

ఒక వ్యక్తి తినే ముందు అన్ని దేవతలకు, జంతువులకు మరియు అతిథులకు ప్రతీకాత్మకంగా ఆహారాన్ని అందించాలి, ఆపై వారు సంతృప్తి చెందారని తెలుసుకుని తినాలి. ప్రతి ఒక్కరి కడుపులో 'వైశ్వానర' అనే అగ్ని ఉంటుంది. అతనికి ఆహారం అందించాలి. దీనినే 'ప్రాణాగ్నిహోత్రం' అంటారు.

వైశ్వదేవ మహత్వము

ఖండనీ పేషణీ చుల్లీ ఉదకుంభీ చ మార్జనీ | పంచసూనా గృహస్థస్య తాభిః స్వర్గం న విందతి ||

జీవనోపాధి కోసం ఆహారాన్ని సిద్ధం చేసేటప్పుడు అనివార్యమైన ఐదు ఘోరమైన తప్పులు ఉన్నాయి. గ్రంధాలలో వీరిని సూనా అని అంటారు. అవి ఏమిటి అనగా

1 ఖండాని = వరి ధాన్యాన్ని కోయడం ద్వారా మొక్కలు మరియు జంతువుల పట్ల క్రూరత్వం

2 పేషనీ = ధాన్యాన్ని నూర్పిడి చేస్తున్నప్పుడు మరియు నూర్పిడి చేస్తున్నప్పుడు జరిగే జంతు హింస

3 చుల్లీ = పొయ్యి లోపల నిప్పు పెట్టడం ద్వారా జంతువుల పట్ల క్రూరత్వం

4 ఉదకుంభీ = నీరు తెచ్చి వేడిచేస్తున్నప్పుడు జరిగే జంతు హింస

5 మార్జనీ = పొయ్యి ఊడ్చేటప్పుడు జరిగే జంతు హింస మొదలైనవి.

ఇవే పంచసూనాలు-ఐదు పాపాలు, ఇవి పుణ్యానికి ఆటంకాలు. వైశ్వదేవహోమం చేయడం ద్వారా ఈ పాపాలను పోగొట్టుకొనవచ్చును. అందుకే వైశ్వదేవహోమం చేసి ఈ పాపాలను పోగొట్టుకొని మిగిలిన ఆహారాన్ని భుంజించడం ఉత్తమము.

అకృత్వా వైశ్వదేవం తు యోఽన్నం భుంక్తే ద్విజాధమః |

న భుంక్తే హి క్రిమీన్ సర్వాన్ కాకయోనిషు జాయతే ||

వైశ్వదేవహోమం చేయకుండా అన్నం తినే బ్రాహ్మణుడు కీటకాలు తిన్నట్లే. అతను కాకిగా జన్మిస్తాడు.

"**హుతశేషం భుంజానో బ్రాహ్మణో నావసీదతి**" (పరాశరస్మృతి)

వైశ్వదేవుని హోమశేషాన్ని తినిన బ్రాహ్మణుడు ఎన్నటికీ నశించడు. అందువల్ల వైశ్వదేవహోమం చేయడం ప్రతి బ్రాహ్మణునికి అవసరమైన విధి.

ఋగ్వేదీయ వైశ్వదేవః

సంకల్పము: (అగ్ని ముందు తూర్పు ముఖంగా కూర్చుని) ముందుగా ఆచమనం చేయాలి.

ఆచమ్య, ప్రాణాయామ

శ్రీభారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీవిష్ణుప్రేరణయా శ్రీవిష్ణుప్రీత్యర్థం అగ్న్యంతర్గతభారతీరమణ ముఖ్యప్రాణాంతర్గత శ్రీపరశురామప్రేరణయా శ్రీపరశురామప్రీత్యర్థం పంచసూనా దోషపరిహారార్థం అద్య ఆత్మసంస్కారార్థం ప్రాతః/సాయం వైశ్వదేవాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ! .

అగ్ని ఆవాహనమ్ :

జుష్టోదమూనా ఆత్రేయో వసుశ్రుతోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ | ఏహ్యగ్నే రాహుగణో గౌతమోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ | అగ్న్యావాహనే వినియోగః ||

ఓం జుష్టోదమూనా అతిథిర్దురోణ ఇమం నో యజ్ఞముపయాహి విద్వాన్ ।
విశ్వా అగ్నే అభియుజో విహత్యా శత్రూయతామాభరా భోజనాని ॥
ఏహ్యగ్న ఇహహోతా నిషీదాదబ్ధః సుపుర ఏతా భవానః ।
అవతాం త్వా రోదసీ విశ్వమిన్వే యజామహే సౌమనసాయ దేవాన్ ॥

(అక్షతలచే ఆవాహించి ఆచ్ఛాదనమును దూరము చేయవలెను)

అగ్నిప్రతిష్ఠాపనమ్ :

సమస్తవ్యాహృతీనాం పరమేష్ఠి ప్రజాపతిః ప్రజాపతిర్బృహతీ అగ్నిప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః |

ఓం భూర్భువః స్వరోమ్ | విష్ణు వీర్యాత్మకం రుక్మకనామానమ్ అగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయామి ||

(తులసికాష్ఠాన్ని అగ్నిలో వేసి గొట్టంతో వెలిగించాలి) ఇక్కడ కొందరు అనిరుద్ధాదిరూపాలకు 4 ఆహుతులు సమర్పిస్తారు.

అగ్నిమూర్తి ధ్యానమ్ :

చత్వారిశృంగేతి గౌతమో వామదేవోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ | అగ్రిమూర్తిధ్యానే వినియోగ: ||

ఓం చత్వారిశృంగా త్రయో అస్య పాదా ద్వే శీర్షే సప్త హస్తాసో అస్య । త్రిధా బద్ధో వృషభో రోరవీతి మహో దేవో మర్త్యా అవివేశ ॥

సప్తహస్తశ్చతు:శృంగః సప్తజిహ్వో ద్విశీర్షకః |
త్రిపాత్ ప్రసన్నవదనః సుఖాసీనః శుచిస్మితః |
స్వాహాంతు దక్షిణే పార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా |

బిభ్రదక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచం స్రువమ్ ||

తోమరం వ్యజనం వామే ఘృతపాత్రం చ ధారయన్ |

మేషారూఢో జటాబద్ధో గౌరవర్ణో మహౌజసః ||

ధూమ్రధ్వజో లోహితాక్షః సప్తార్చిః సర్వకామదః |

ఆత్మాభిముఖమాసీన ఏవం రూపో హుతాశనః |

అథ ముఖ్యప్రాణధ్యానమ్ :

ఉద్యద్రవిప్రకర సన్నిభమచ్యుతాంకే స్వాసీనమస్య నుతినిత్యవచః ప్రవృత్తిమ్ |

ధ్యాయేద్గదాభయకరం సుకృతాంజలిం తం ప్రాణం యథేష్టతనుమున్నతకర్మశక్తిమ్ ||

పరశురామధ్యానమ్ :

అంగారవర్ణమభి తోండ బహిః ప్రభాభిర్వ్యాప్తం పరశ్వధధనుర్ధరమేకవీరమ్ |

ధ్యాయేదజేశపురుహూతముఖైః స్తువద్భిరావీతమాత్మపదవీం ప్రతిపాదయంతమ్ ||

అగ్నిసమ్ముఖీకరణమ్ :

ఏష హి దేవ ఇత్యస్య హిరణ్యగర్భోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ | అగ్నిసమ్ముఖీకరణే వినియోగః ||

ఏష హి దేవః ప్రదిశో ను సర్వాః పూర్వో హి జాతస్స ఉ గర్భే అంతః । సవిజాయమానః సజనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖాస్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః ॥

అగ్ని వైశ్వానర శాండిల్యగోత్ర మేషారూఢ మేషధ్వజ వరప్రద ప్రాఙ్ముఖో దేవ మమ సమ్ముఖో వరదో భవ ||

(అగ్ని తమకు ఎదురుగా ఉన్నట్టు భావించాలి)

పరిషేకమ్ :

అదితేఽనుమన్యస్వ,

అనుమతేఽనుమన్యస్వ,

సరస్వతేఽనుమన్యస్వ,

దేవసవితుః ప్రసువ,

(ఈశాన్యం నుండి ప్రారంభించి మంత్రాక్షత జలంతో అగ్నిచుట్టూ చల్లాలి)

అగ్ని అలంకరణమ్ (పూజనమ్) :

విశ్వానిన ఇతి తిసృణామాత్రేయో వసుస్తుతోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ | ద్వయోః అలంకరణే తృతీయస్య అగ్న్యర్చనే వినియోగః ||

ఓం విశ్వానినో దుర్గహా జాతవేదః । సింధుం న నావా దురితాతిపర్షి ।

అగ్నే అత్రివన్నమసా గృణానః । అస్మాకం బోధ్యవితా తనూనామ్ ।
యస్త్వా హృదా కీరిణా మన్యమానః । అమర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి ।
జాతవేదో యశో అస్మాసు దేహి । ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యామ్ ॥
యస్మై త్వం సుకృతే జాతవేద ఉ లోకమగ్నే కృణవః స్యోనం । అశ్వినం సపుత్రిణం
వీరవంతం గోమంతం రయిం నశతే స్వస్తి ॥

(ఎనిమిది దండాలను ఎనిమిది దిక్కులకు మంత్రాక్షతలతో అలంకరించి "యస్మై త్వం" అనే మంత్రంతో ప్రార్థించాలి.

"ఆహుతేరనుజ్ఞ" అని బ్రాహ్మణులను అడిగి మరియు వారు "సుహూతమస్తు" అని చెప్పిన తర్వాత ఎడమ చేతిని ఛాతీపైనుంచి మృగిముద్రలో (బొటనవేలు, మధ్య మరియు ఉంగరపు వేళ్లతో) నెయ్యితో వడ్డించిన నైవేద్యశేష అన్నం తీసుకుని ఆహుతులు ఇవ్వాలి

ఆహుతిప్రదానమ్ :

అగ్నికి విధిగా వ్యాహృతిహోమం, పురుషసూక్తహోమం నిర్వహించాలి. తరువాత ఆహుతి, మనసా ప్రజాపతిం ధ్యాయన్ 'ప్రజాపతయే స్వాహా' అని సమిత్తులను వేసి ప్రజాపతయే ఇదం న మమ అని త్యాగంచేసి

ఓం నమో నారాయణాయ స్వాహా, నారాయణాయ ఇదం న మమ (ఎనిమిది ఆహుతులు) ఇతి జుహుయాత్
ఓం క్లీం కృష్ణాయ స్వాహా, కృష్ణాయ ఇదం న మమ (ఆరు ఆహుతులు)
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ స్వాహా వాసుదేవాయ ఇదం న మమ (పన్నెండు ఆహుతులు)
ఓం సూర్యాయ స్వాహా, సూర్యాత్మనే సంకర్షణాయ ఇదం న మమ
ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా, ప్రజాపత్యాత్మనే వాసుదేవాయ ఇదం న మమ
ఓం అగ్నయే స్వాహా, అగ్న్యాత్మనే అనిరుద్ధాయ ఇదం న మమ ||
ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా, ప్రజాపతయ ఇదం న మమ |
ఓం సోమాయ వనస్పతయే స్వాహా, సోమాయ వనస్పతయ ఇదం న మమ |
ఓం అగ్నిష్టోమాభ్యాం స్వాహా, అగ్నిష్టోమాభ్యామ్ ఇదం న మమ |
ఓం ఇంద్రాగ్నిభ్యాం స్వాహా, ఇంద్రాగ్నిభ్యామ్ ఇదం న మమ ||
ఓం ద్యావాపృథివీభ్యాం స్వాహా, ద్యావాపృథివీభ్యామ్ ఇదం న మమ |
ఓం ధన్వంతరయే స్వాహా, ధన్వంతరయ ఇదం న మమ ||
ఓం ఇంద్రాయ స్వాహా, ఇంద్రాయ ఇదం న మమ |

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా | విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో ఇదం న మమ |

ఓం బ్రహ్మణే స్వాహా, బ్రహ్మణ ఇదం న మమ ||

వైశ్వదేవ సాంగతాసిద్ధ్యర్థం (షాడ్గుణార్థం) వ్యాహృతిహోమం కరిష్యే | **(నెయ్యితో ౪ ఆహుతులు)**

ఓం భూః స్వాహా అగ్నయే శ్రీ అనిరుద్ధాయ ఇదం న మమ ||

ఓం భువః స్వాహా వాయవే శ్రీ ప్రద్యుమ్నాయ ఇదం న మమ |

ఓం స్వః స్వాహా సూర్యాయ శ్రీ సంకర్షణాయ ఇదం న మమ ||

ఓం భూర్భువస్వః స్వాహా ప్రజాపతయే శ్రీ వాసుదేవాయ ఇదం న మమ |

ఇప్పుడు పరిషేకం చేసి, భస్మధారణ చేసి, ఉపస్థానం చేయవలెను.

అగ్ని ఉపస్థానమ్ :

ఓం చమ ఇత్యస్య సారస్వతోఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ | అగ్ని ప్రార్థనే వినియోగః |

ఓం చమే స్వరశ్చ మే యజ్ఞోపచతే నమశ్చ । యత్తే న్యూనం తస్మై త
ఉపయత్తేఽతిరిక్తం తస్మై తే నమః । అగ్నయే నమః । ఓం స్వస్తి ॥

శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలం |

ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహి మే హవ్యవాహన | శ్రియం దేహి మే హవ్యవాహన ఓం నమో నమః ||

(గోత్రాభివాదం చేసి నమస్కరించాలి)

అగ్నిస్తు విశ్రవస్తమం తు బ్రహ్మణముత్తమం | అతూర్తం శ్రావయత్పతిం పుత్రం దదాతు దాశుషే ||..

అగ్న్యంతర్గత హరిణీపతి శ్రీ పరశురామాయ నమః సకలపూజార్థే తీర్థగంధాక్షతతులసీపత్రం సమర్పయామి ||

(అని సమర్పించాలి)

సమాపనమ్ :

యస్య స్మృత్యా చ నామోక్త్యా తపో యజ్ఞక్రియాదిషు | న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే తమచ్యుతమ్ ||

మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం హుతాశన | యత్కృతం తు మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తు మే ||

అనేన ప్రాతః/సాయం వైశ్వదేవహోమేన భగవాన్ యజ్ఞపురుషాంతర్యామీ హరిణీపతిః శ్రీపరశురామః ప్రీయతాం ప్రీతో భవతు |

|| ఇతి ఋగ్వేదీయ వైశ్వదేవహోమం సంపూర్ణమ్ ||

|| శ్రీమధ్వాంతర్గత శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ||